

Zgusta, Ladislav

[Bartoněk, Antonín. Development of the long-vowel system in ancient Greek dialects]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1967, vol. 16, iss. E12, pp. 244-245

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/109968>

Access Date: 27. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

(1300—1260). VII. b měla dvě fáze: VII. b 1 (1260—1190) a VII. b2 (1190—1160). Pak byla Troia opuštěna a opět osídlena až kolem 700 př. n. l. (Srov. Blegenovu chronologickou tabulku na str. 174). Tyto vývojové etapy, znovu prověřené výzkumem, jsou rekonstruovány pomocí odkrytých stavebních památek a jiných nálezů, jejichž zobrazení podaná fotozáběry na tabulkách a kresebně přispívají k názornosti jasným stylem podaného výkladu o důležitých výzkumech a některých problémech, dřívějšími výkopy nevyřešených.

Je to podání stručné, oživené mnoha kresbami, plánky a tabulkami s instruktivní legendou. Zobrazují krajinu, odkryté stavby (hradby a domy) a významné jejich části, rozmanité předměty užitkové i dekorační, zvláště keramiku, jejíž doplněné tvary jsou zobrazeny mimoto kresebně v textu; podobně i plánky a půdorysy domů. Podrobný rejstřík usnadňuje použití knihy k rychlé informaci.

Gabriel Hejzlar

Antonín Bartoněk, Development of the Long-Vowel System in Ancient Greek Dialects. Opera universitatis Purkynianae Brunensis, facultas philosophica, 106. Praha, Státní pedagogické nakladatelství 1966. 200 pages in S°, price Kčs 20,50.

The author of the book here under review is well known in this field of studies by his preceding publication, viz. *Development of the consonantal system in ancient Greek dialects* (Opera universitatis Purkynianae Brunensis, facultas philosophica 77, Praha 1961; the bulk of this work is written in Czech but there is a very copious English résumé). The present publication is in a sense a continuation of the author's work.

When we study Greek dialectal phenomena, we must know the epigraphic material and we must be able to interpret it. The first necessity is rather well taken care of by such synthetic publications as Collitz—Bechtel, *Sammlung der griechischen Dialektinschriften*, Göttingen 1884 sqq., and mainly Schwyzler, *Dialectorum Graecarum exempla epigraphica potiora*, Lipsiae 1923; these are very solid sources and though occasionally it happens that a reading of an inscription quoted in the book here under review has changed since the publication of these collections, these eventual changes do not concern the conclusions of Bartoněk's work. As far as the interpretation of the epigraphic sources for a study like the one here under review goes, the basic problem is, of course, that of the relation of the graphic expression to the supposed spoken language. In a work that tries to study the phonemic system of a dead language and of its different dialects, at different epochs, the question becomes crucial how to establish the phonemic invariants from the oscillations of the different spellings. In this respect, the author does not only use the traditional methods and procedures, but has also refined them. Because of its importance, the matter is well worth-while to be quoted in the author's final statement (p. 8). „As to the purely dialectal changes, we may actually see in the unsteadiness of spelling an expression of perplexity on the part of the engravers, the spelling in inscriptions lagging here, upon the whole, behind the pronunciation (we may see in it the well-known characteristic peculiarity of the written word implying the subconscious endeavour to observe the orthographic traditions). On the other hand, with respect to the interdialectal processes the spelling of the Greek inscriptions seems very often to be, so to say, ahead of the spoken dialects (... the written word does not usually reproduce the dialects in their purest colloquial form, inclining rather to employ higher-style formations aiming at an interdialectal equalisation—and in the case of Greek such formations were upon the whole a correct indication of the forthcoming dialectal development of the entire Greek-speaking world). Thus in the former case we meet with a multiple way of graphic reproduction of one and the same linguistic unit, which was just undergoing some transformation, while in the latter case we encounter a quite appropriate double reproduction of two distinctly different linguistic units, each of which belonged to another stylistic frame, one to the local dialectal basis and the other to a stylistically differentiated interdialectal formation characterized by the possibility of choice.“ No need to stress the cleverness of this distinction and its inherent importance for the proper discerning of the interdialectal levelling out from the vacillations of a local dialect.

The author's understanding of the facts of language is very fine. This can be seen before all in the central part of the book where he traces the systemic concatenations of the single sound changes. This he takes, with full right, to be the main task: the pressures in the system, the consequences of an originally isolated change spreading to its other parts, the establishment of always a new equilibrium. The amount of work is really very great seeing that all this must be done for every dialect apart. The resulting conclusions are very interesting and important. It can be shown that there is no evidence, as far as the long-vowel phonemes go, for the conception of a single Eastern, or Southern, Greek dialect group in which the Attic-Ionic and Arcado-Cypriot

dialects would be combined as a genetic group of a higher level: on the other hand, this is certainly no proof to the contrary, because it does simply mean that if there was such a group, in the respect to the long-vowel phonemes the single dialects diverged so very early that it is necessary to work, in this field, rather with the classical classification of dialects into an Attic-Ionic, an Arcado-Cypriot, an Aeolian, and a West-Greek group, respectively.

It must be stated, however, that the author combines the interpretations of the sound-changes caused by a pressure in the system with interpretations that see correctly that there are also outside influence on the linguistic system. So he is able to explain the relative coherency of the Ionian dialects by their being in constant contact; the relative conservatism of the Euboean dialect by its situation on the outskirts of the Ionic area and by some Boeotian influence.

Taken on the whole, the book here under review is very sound. It very render very good service as a practical book of reference, because the whole matter and the whole discussion are well organized (tables of the long-vowel systems in each of the dialects, at different stage of the development). It will be important for the Greek dialectology for which its conclusions will be highly instrumental. But the book is also very important from the point of view of the method because it is able to combine the best and most fruitful structuralist approaches with the solidity and factual correctness of the more classical procedures of work in the field of the ancient languages.

Let us hope that a similar publication on the short-vowel system will follow soon and that the author will be able, then, to give a coherent, synthetic statement, of the structural development of the Greek phonemic system as a whole — which would be a rare achievement.

Ladislav Zgusta

Jiří Frel, Griechische Architektur in Farben. Fotografie od Eduarda a Miloše Sládka. Přeložil Peter Aschner. Praha, Artia, 1964. Str. 23, obrázů 71.

Frelův doprovodný text vybraných řeckých architektur, které mají zachytit vývoj řeckého stavitelství od doby mykénské do období klasického v charakteristických dokladech a v začlenění do svého krajinného rámce, osvětluje jednotlivé fáze historického a společenského dění a vyzdvihuje trvalé hodnoty umělecké tvůrčí práce řeckých mistrů v úvahách, místy vyznívajícími poněkud rétoricky. Jde tu především o chrámy, jejichž znaky jsou povšechně podány, jako reprezentativní řeckou architekturu v Korintě, v Olympii, Athénách, Delfách, na Suniu. Pozornost je upena zvláště na architekturu akropolisé.

Kupodivu však sem nebylo pojata Apollonion v Bassách, které má jedinečnou polohu krajinnou, ani chrám Afain na Aigině neméně pozoruhodně situovaný. Mohl být uveden důvod, proč se tak nestalo. Bylo by možno pomýšlet i na některý chrám v Paestu nebo na Sicílii. Jsou tu též reprezentanti divadel (Dionysovo v Athénách a v Epidauru); athénské mohlo být v jednom záběru s detailním zachycením čestných sedadel a plastik zdobících podstavu proskena (obr. 64) nebo s pohledem na hlediště na svalu akropole, vzatým se strany orchestry.

Stadia představuje umístěním pozoruhodné stadion v Delfách a vstup do stadia v Olympii, historicky významná je palaistra olympijská (reprodukce však méně zdařilá). Mykénské období je zastoupeno hrobkami, hradbami a branou v Mykénách, nic tu není z Tiryntu. Bylo by vhodné přidat i některou pevnostní stavbu pozdější, zvláště když se připomínají pevnosti jako stavby velkolepé (22). Monumentální brány reprezentují akropolisé propylaje.

Vedle záběrů běžných jsou tu pěkné pohledy krajinné i na monumenty zcela nové a méně obvyklé (obr. 2, 19, 22, 34, 50, 51, 53, 59, 66, 67, 70) nejen v provedení barevném, ale i černobílém (30 obrázů), takže se titul publikace hodí jen a potiori. Romanticky laděný, ale barevně působivý je pohled na Aiginu (obr. 71), v textu však není zmínka o ostrově. Barevné tóny jsou odlišné podle expozice v různé době denní a podle různé atmosféry, ale ne vždy je kolorit fotografie adekvátní skutečnosti. Méně uspokojuje panorama akropole (obr. 36, 37), vržené stíny u Hefaisteia (obr. 60) jsou efektní, ale celkový dojem poněkud zkresluje, málo zdařilá je reprodukce obr. 35. V textu není dosti jasná zmínka o Periandrově díolku a těžko je řídit tuto inženýrskou práci mezi architektury; lze tu mluvit o umělecké ceně? O agoře je pojednáno dosti suše. Hodila by se zmínka o stoe Attalové nebo o jiných stavbách. Z omylů upozorňuji na tyto: Neos Hekatompedos přeloženo neuer (sic) hundertfussbreiter Tempel (19), entasis m. entasis (13), hellbau m. hellblau (19), penthelisch m. pentelisch (19), innenwand m. Innenwand (19), Zugang nach Afrika m. Attika (21). Leckterý odborný výraz měl být vysvětlen a prospěl by i nějaký bibliografický poukaz. Publikace byla vydána i v anglickém znění Translated by S. Kadecka. London, Hamlyn 1964. (27 stran, 67 tab., 4°, 25 sh.)

Gabriel Hejzlar